

per actum solius jurisdictionis, ut concionari, dispensare a votis, absolvere a censuris, assistere matrimonio etc. irregularitas ex violatione censuræ non contrahitur.¹

ARTICULUS III.

“DISPENSANDI SUPER DEFECTU ÆTATIS UNIUS ANNI OB OPERARIORUM PENURIAM, UT PROMOVERI POSSINT AD SACERDOTIUM, SI ALIAS IDONEI FUERINT.”

(F. III. a. 13; F. VI. a. 27.)

105.—Explicatio. Dicitur I. *Super defectu ætatis.*—Conceditur super hoc specialis facultas, quia defectus ætatis non est irregularitas in sensu stricto (n. 102.). II. *Dispensandi* (sc. cum suis subditis in Diœcesi commorantibus cfr. n. 49, 52) *super defectu unius anni*—ergo cum iis, qui annum vigesimum tert. compleverunt, sive in sacris constituti sint sive non. Vi Art. 3 Form. C. n. 176 dispensari potest cum iis, qui jam Diaconi sunt, et annum vigesimum secund. cum decem mensibus compleverunt, ita ut eis desit annus cum duobus mensibus. Alia differentia inter utramque facultatem est etiam quoad causam dispensationis. Dum in Art. 3 Form. C. ea relinquitur iudicio dispensantis, in præsentis Art. causa, cui inniti debet dispensatio, est

III. *Operariorum penuria*—moralis utique, uti supra n. 98. c. de necessitate dictum est, quæ proin vix unquam non aderit in hisce regionibus. In utraque additur: *si alias idonei fuerint* i. e. si in scrutiniis² ex *Tridentino* Sess. 23, cap. 5 et 7 super Ordinandis instituendis nihil aliud repertum fuerit, quod susceptioni Sacerdotii obstaret. Quod tamen relate ad præsentem Art. ita intelligendum est, ut promotio idonei ad sacerdotium saltem indirecte aliquid conferat ad minuendam operariorum penuriam. Si enim nullo modo ista causa existit, hæc facultas applicari non potest.—Strictius hoc intelligit Sabetti:³ “Vox ista *idonei*” ait, “refertur ad vocem *operariorum*, non autem ad vocem *sacerdotium*; ac proinde si quis haberet requisitas intel-

¹S. Alph. vii. 358.

²Reiffenst. lib. i. tit. 12. Cfr. Gasp. n. 668 seq.

³Theol. mor. ed. 7, p. 829.

lectus et voluntatis dotes pro sacerdotio, sed non eas, quæ requiruntur in Missionario, non posset hanc dispensationem obtinere.”

IV. *Ad sacerdotium*: ergo non ad diaconatum aut subdiaconatum, licet eadem conditiones adsint. S. C. S. Off. 21. Jan. 1734 ap. *Coll. Prop.* n. 1173.

NOTA. Art. 3. Form. C., *cum Diaconis utriusque cleri*, ideo pro clero sæculari et regulari applicari potest. Præsens tamen Art. pro Regularibus adhiberi nequit, nisi ad hoc habeant Privilegium. S. C. S. Off. 9. Apr. 1727 ap. *Coll. Prop.* n. 1172.

ARTICULUS IV.

“DISPENSANDI ET COMMUTANDI VOTA SIMPLICIA IN ALIA PIA OPERA, ET DISPENSANDI EX RATIONABILI CAUSA IN VOTIS SIMPLICIBUS CASTITATIS ET RELIGIONIS.”

(Cfr. F. III. a. 9; F. IV. a. 2; F. VI. a. 9; F. X. a. 9.)

106.—I. Explicatio. Dicitur:

a. *Dispensandi et commutandi vota* i. e. dispensandi si causa justa dispensandi adest; commutandi vero, si existunt causæ sufficientes non pro dispensatione totali, sed tantum pro danda commutatione in æquale aut paululum inferius opus;² et quamvis juxta S. Alph.³ in facultate dispensandi verius facultas commutandi contineatur, additur tamen expresse etiam facultas *commutandi*, quia inter alios Sanchez⁴ fuse defendit, hanc in illa non comprehendi.—Ceterum vota, nisi id sit contra jus a tertio acquisitum, ab ipso vovente commutari possunt in rem evidentem meliorem etiam propria auctoritate. Unde per professionem religiosam etiam votorum simplicium extinguuntur omnia vota, licet cum ea *composibilia*, *si ita velit proficiens.*—

¹In *Form. II.* pro Anglia etc. ita Art. sonat: *Dispensandi et commutandi vota simplicia etiam castitatis ex rationali causa in alia pia opera, non tamen religionis.*

²Cfr. Planhard n. 429; S. Alph. iii. 250, 252; *Zit. Disp.* p. 58.

³Lib. iii. 246.

⁴*De Matr.* viii. disp. 2, n. 14 et 15, et *de Præc. Decalogi* iv. c. 53, n. 3 et 4.

An absque hac intentione extinguantur, valde dubium est. Cfr. Bonal: *Inst. can.* tr. vi. n. 126, 128.—Porro vota tolli etiam possunt 1. per *irritationem directam* ab eo, qui potestatem dominativam habet in voluntatem voto obligati, ut pater (mater), maritus, Superior religiosus in filium impuberem, uxorem, subditum religiosum,—et per *indirectam* ab eo, qui aut potestatem dominativam habens in materiam voti, hanc ei subtrahit, aut jurisdictione legifera præditus in personam voventis, ei ex justa causa præceptum voto contrarium imponit. De his consule Auctores: Lehmkuhl i. 458 seq. S. Alph. iii. n. 227 seq.—Insuper 2. voti obligatio cessat per *mutationem materiæ* substantialem aut saltem talem, ut ea prævisa votum non fuisset emissum—et demum 3. per *cessationem causæ motivæ*. De quibus plura apud Auctores. Cfr. Konigs n. 388.

b. *Vota simplicia* i. e. non solemnia. Solemnitas voti consistit in quadam spirituali consecratione ab Ecclesia instituta cum effectu (via ordinaria) irrevocabili. Votum solenne se habet ad simplex, sicut Ecclesiæ consecratio ad ejus simplicem benedictionem. Plura de hoc videbis ap. Lehmkuhl i. n. 498 seq., Ærtnys n. 83, Marc n. 633, 5. et præcipue *Zeitschr. f. kath. Theologie*. Innsbr. 1886 p. 245 seq. In facultate dispensandi et commutandi vota simplicia non comprehenditur 1. facultas dispensandi vota simplicia *reservata*,¹ nisi ex contextu de contrario constet. De his infra n. 107.—Nec in ea comprehenditur 2. facultas dispensandi vota principaliter in favorem tertii facta et ab eo acceptata, quæ ob contractum onerosum, quem continent, sine ejus consensu dispensari nequeunt.² Ex quo intellige quæ habentur infra n. 109. ad c.—Nec comprehenditur 3. facultas commutandi vota pœnalia præservativa a peccato, nisi commutatio fiat in aliud opus pœnale, quod æque aut melius conducit ad præservandum. Ex quo patent dicta in Pag. S. Pœn. sub n. ix. (infra n. 109 ad c.) et in Jubilæis.—Ex eadem ratione dispensatio et commutatio fieri nequit, si occasionem daret peccandi.

¹ Zitelli *Disp.* p. 97; S. Alph. n. 258; *Coll. Prop.* n. 2083. Rationem habes supra n. 7.

² S. Alph. n. 192, 255.

NOTA 1. *Causæ* ad dispensandum et a fortiori ad commutandum sufficientes sunt bonum societatis, familiæ et ipsius voto obstricti e. gr. tentationes voti causa exurgentes, imperfecta libertas vel deliberatio in ejus emissionem etc. S. Alph. iii. 252, 253.

NOTA 2. Dispensatio in votis, ut in legibus, est actus jurisdictionis fori externi. Quare a parochio ex sua potestate ordinaria concedi nequit.¹ Facultas tamen præsentis Articuli exerceri potest etiam in foro conscientiæ (n. 22).

107.—II. De votis reservatis.

a. *Vota Summo Pontifici reservata* sunt: 1. *expresse* quinque: *Castitatis, Religionis, peregrinationis* faciendæ *Romam* ad limina Apostolorum, *Compostellam* ad S. Jacobum, *Hierosolymam* ad Sepulchrum Domini. Hæc tamen, ut sint reservata, tum quoad objectum, tum quoad modum debent esse perfecta. Ergo objectum voti debet esse *Castitas perpetua* (non tantum temporanea, virginitas sola etc.), *Religio* cum votis solemnibus (non Congregatio cum simplicibus²) etc. et votum debet perfecte et plena libertate esse emissum.³ Unde votum castitatis matrimonio contracto emissum non est reservatum, quia non amplius perfectum, nisi casu, ubi uterque conjux mutuo consensu id emisit.—In dubio, an votum non nubendi, an virginitatis, an vero castitatis emissum sit: si intentio voventis fuit, se liberum servare ab incommodis matrimonii, votum non nubendi,—si puritas ad exemplum Beatæ M. Virg. et Sanctorum intenta fuit, votum castitatis,—si demum aureola cœlestis Virginibus i. e. corpore integris promissa intendebatur, votum virginitatis præsumitur. (Schneider-Lehmk. *Manuale*.)—2. *propter impedimentum matrimonii dirimens*, quod eis inhæret, duo:—votum simplex, quod in Societate Jesu post biennium novitiatus emittitur,⁴ et votum castitatis emissum ab uxore, qua consentiente vir ad Ordines sacros promotus est. (Ex Can. *Seriatim* 14, dist. 32, cfr. Bened. XIV. *Quest. Can.* 391.⁵)—

¹ S. Alph. n. 256 (Busembaum).

² Rescr. S. Sed. ad Ep. Cenomanen. 2 Jan. 1836.

³ S. Alph. iii. n. 258, iii.; *Zit. Disp.* p. 58.

⁴ Lehmk. i. n. 499.

⁵ Zitelli *Disp.* p. 57; Feije n. 513.

3. Vota per modum contractus nuncupata, si de re agitur, quæ jurisdictioni S. Pontificis privative subjecta est, ut vota simplicia Congregationum religiosarum etiam ad tempus tantum emissa, in quibus, licet Superiores consentiant, si Congregatio quovis modo a S. Sede fuerit *approbata*, propter manus suæ appositionem, S. Pontifex tantum dispensare potest;¹ item juramentum et votum juratum, quod emittitur ab iis, qui ad titulum Missionis ordinantur. Quare, si quis, eo voto per S. Pontificem non relaxato, ingrediatur et profiteatur religionem, professio nulla est.² (Cfr. n. 211, ii. et iii.)

b. Jam vero quoad vota expresse S. Pontifici reservata in secunda parte Art. conceditur facultas: *dispensandi ex rationabili causa in votis simplicibus castitatis et religionis*. Quoad *tres peregrinationes* potestas dispensandi, perpenso contextu, contineri videtur in priori parte Articuli.—E clausula *ex rationabili causa* huic parti Articuli addita, ne concludas, in reliquorum votorum dispensatione nullam causam requiri; notum enim supponitur, dispensationem a quocumque voto factam sine justa causa esse nullam.³—Ratio autem cur *rationabilis causa* expresse dicatur requiri pro duobus votis Castitatis et Religionis, est (juxta Sabetti), quia duo hæc vota sunt ex jure reservata R. Pontifici, quare (addo) de regula servanda est praxis et stylus Curiae Romanæ.

Etenim S. Sedes neque in Religionis neque in Castitatis voto dispensat simpliciter, sed dispensando commutat i. e. in opus inæquale inferioris oneris votum mutat, verum ita, ut inæqualitas sit moderata juxta vires et conditionem ejus, cui fit commutatio.⁴—Nimirum 1. quoad *votum Religionis*: a. si pro majore voventis quiete *dilatatio* petitur e. gr. ob necessitatem parentibus subveniendi, sequentes Clausulæ adduntur: “dummodo (Orator) illis (parentibus) cum effectu prosit et interim cœlibem vitam ducat”—“et *aliqua*” (ergo saltem duo) “religionis quam ingressurus est opera quotidie faciat”—“ita quod,

¹ S. Alph. iii. 255 et const. Bened. XIV. ibi citatæ; Zit. *App.* p. 240.

² Alex. VII. ap. De Angelis l. iii. t. 34, 1, in fine; Konings *Comp.* n. 374, 8, et tom. i. p. 473; *C. Pl. B. III.* n. 60.

³ S. Alph. iii. 250.

⁴ Zit. *Disp.* p. 94.

cessantibus necessitatibus parentum, præfatum votum adimplere teneatur.”—*b.* Si *dispensatio* petitur, ut plurimum imponuntur: confessio semel singulis mensibus vel quoties executori videbitur, facienda,—insuper ab executeore injungenda præter dictam confessionem alia *opera pœnitentiæ perpetua*, inter quæ sint aliqua opera religionis, quam vovit, quotidie facienda, ut meminisse semper possit obligationis, qua hujusmodi voto adstringebatur.² (Ergo duo saltem opera sunt imponenda—at ratione etiam habita conditionis ejus, cui fit commutatio, ne nimis gravetur.)

2. Quoad *votum Castitatis* confessio et opera sunt imponenda ut in præcedenti, at commutatio valet tantum pro petitione debiti in primo matrimonio valide et bona fide contracto et consummato, ita ut dispensatus contra votum peccet, si extra usum hujus matrimonii actum luxuriosum committat. De qua re executor eum monere debet.³

Quæ praxis etiam in applicanda hac facultate est servanda, sed quia potestas *dispensandi* in ea continetur, non ex necessitate omnia supra enumerata in commutationem sunt imponenda, ut declaravit S. Pœn. 1 Maji 1878,⁴ sed *ex rationabili causa*, ut habetur in facultate, pura aut fere pura dispensatio concedi poterit, opere aliquo minimo tantum imposito. *Votum vero Religionis* in perpetuum dispensatur. Rosset n. 2758.

c. *Causæ* pro valore dispensationis requisitæ dignitati voti respondere,⁵ et, quoad vota præfata in magna difficultate ea servandi consistere debent. Talis causa adest, si vovens gravibus stimulis carnis agitatus proximo periculo incontinentiæ est expositus; si puellam seduxerit, et ejus famæ per matrimonium debet consulere; si puella, patre orbata, sola cum matre pauperrima difficulter vivere potest; si vovens morbo laborat, cui ex judicio medicorum occurrere tantum per Matr. potest etc.⁶

d. *Dispensatio*, ut patet, non ultra id, quod causa requirit, dari potest, estque strictæ interpretationis.

¹ Joder p. 179; Tib. Nav. p. i. cap. 1.

² Joder l. c.; Tib. Nav. p. i. cap. 4.

³ Joder l. c.; Tib. Nav. p. i. cap. 4.

⁴ Ap. Planch. n. 599.

⁵ S. Alph. iii. n. 250 seq.

⁶ Planch. n. 429.

Unde¹ 1. Dispensatio in voto religionis ingrediendæ ad finem nubendi concessa non extenditur ad casum, quo vovens vellet manere in sæculo absque conjugio et vicissim.

2. Dispensatio in voto castitatis ad effectum nubendi data limitatur ad primum tantum matrimonium. Bened. XIV. C. *Convocatis* 7 Kal. Dec. 1749. (Quare etiam ad alterum matrimonium soluto primo contrahendum dispensari nequit nisi ex facultate apostolica²). Ita quidem in Rescriptis S. Sedis.—At causa existente, quæ judicatur perpetua, si dispensatio absolute conceditur, hæc primo matrimonio soluto perdurat, nisi tibi concessa fuerit pro speciali casu, scilicet ad ducendam virginem a te defloratam.³

3. Dispensatio in voto castitatis ad unicum matrimonium, non extinguitur conjugio *bona fide* invalide inito, aut quomodolibet ante consummationem soluto.

4. Dispensatio in voto simplici castitatis ad contrahendum cum determinata persona ex causa, quæ afficit utrumque contrahentem, non extenditur ultra matrimonium inter utrumque Oratorem.

5. Dispensatio ad licite petendum debitum conjugale concessa voventi conjugato, non extenditur ad alios voti effectus.

6. Dispensatio ab impedimento orto ex voto non extenditur ad idem votum juramento firmatum.

108.—III. Aliæ facultates.

PRÆSCINDENDO A FACULTATE PRÆSENTIS ARTICULI DISPENSARI POTEST a. Ab *Episcopis* et omnibus jurisdictionem ordinariam in foro externo habentibus in omnibus votis simplicibus non reservatis;⁴ si autem periculum est in mora, etiam in reservatis, non excepto voto castitatis a conjugibus mutuo consensu emisso.⁵—An autem in hoc voto mutuo conjugum vi præsentis Art. dispensari possit, disputatur. Negat Planchard n. 598, affirmat vero Konings⁶ et rectius, si quid opinor; non

¹ *Zit. Disp.* p. 59. cfr. etiam Rosset n. 2352.

² *Bucceroni Cas. consc.* I. n. 116.

³ *S. Alph.* i. n. 196.

⁴ *S. Alph.* iii. 256.

⁵ *S. Alph.* n. 258; cfr. supra n. 24.

⁶ *Comp.* n. 392, qu. 4.

enim agitur de cumulatione specifica, sed de numerica tantum (cfr. n. 6 et 15).

b. Ex privilegiis *Regulares* tum intra tum extra confessionem dispensare valent in omnibus votis simplicibus non reservatis,¹ unde etiam in voto castitatis post matrimonium contractum emisso (n. 107). In voto autem castitatis *ante matrimonium emisso* dispensare possunt, *matrimonio contracto*, ad debitum petendum,—manente extra usum matrimonii vel si alteri conjugii supervixerit, voti obligatione pro dispensato, qui de hoc monendus est; imo probabiliter etiam ab hoc voto dispensare possunt *ante matrimonium contractum*, si agitur de casu urgentissimo, in quo ob imminens periculum scandali nuptiæ moraliter differri nequeunt.²

c. In *Pagella S. Pœnitentiariæ* sequentes inveniuntur facultates, exercendæ in Confessione Sacramentali, scilicet.

(Sub n. IX.) “Commutandi, consideratis causis, omnia Vota simplicia in alia pœnitentiæ, seu pietatis opera: exceptis quinque Votis Sedi Apostolicæ reservatis, scilicet Castitatis, et Religionis, ac trium Peregrinationum, nempe ad Sacra SS. Apostolorum Limina, ad S. Jacobum in Compostellis, et ad Jerusalem, necnon Votis pœnalibus ad sese arcendum a peccatis; et insuper Voto non ludendi: ac votis, in quibus agitur de præjudicio, vel de jure Tertii.

(Sub n. X.)—“Dispensandi ad petendum debitum conjugale cum transgressore Voti Castitatis, qui matrimonium cum dicto Voto contraxerit, monendo hujusmodi pœnitentem, ad idem servandum teneri, tam extra licitum usum matrimonii, quam si marito, seu uxori respective supervixerit.”

109.—IV. Quæstiones.

a. An vi facultatis Articuli præsentis etiam dispensari possit in *juramentis*? Resp. cum S. C. de P. F. 19. Maji 1845 ap. *Coll. Prop.* n. 2087: “Facultatem dispensandi a votis facultatem dispensandi a jurejurando *per se* non includere;” facultates enim non sunt extensive interpretandæ (cfr. n. 9). Dicitur autem *per se*. Sunt enim Theologi, qui hoc affirmant et quidem juxta S. Alph. iii. 190, 192. Lim. ii. probabiliter. Attamen

¹ *S. Alph.* n. 256, 257.

² *S. Alph. de Priv.* n. 109, iii. 258, vi. 986, 987, 1126, 1128. Rejicit hoc Rosset n. 2514 seq.

cum hæc opinio tempore S. Alphonsi communiter tanquam probabilis non fuerit accepta, juxta S. Doctoris doctrinam principium reflexum de supplemento Ecclesiæ applicare non licuit, nisi accederet causa rationabilis et gravis. (Cfr. n. 14.)—Facilius, ut videtur, extensio Articuli fieri posset ad juramentum voto accessorium seu ad votum juratum. At neque hoc tutum reputavit S. Congr. de Prop. Fide et in dubio proposito a Vic. Ap. Tongkini Orient. 3 Maji 1828 quoad præteritas dispensationes in votis juratis vi hujus Art. concessas sanationem, quoad futuras vero facultatem a SSmo impetravit.¹

Cæterum Episcopi et omnes jurisdictionem ordinariam pro foro externo habentes in juramentis vi potestatis quasi-ordinariæ, ergo delegabilis, eo modo dispensare possunt, quo in votis simplicibus.²—Idem valent *Regulares* ex privilegiis;³ saltem juramenta *commutare* possunt ex privilegio a Greg. XIII. Jesuitis concesso, commutandi vota etiam *jurata*. Nam cum in hoc concedatur commutatio duarum obligationum, quarum *utraque* per se *sola* existere potest, scil. voti et juramenti, concessa esse censetur etiam commutatio unius tantum i. e. juramenti nudi.⁴ Dico: “quarum *utraque* per se *sola* etc.” Unde casus hic differt ab illo n. 123 de publica honestate contenta in *affinitate*.

b. An vi Articuli præsentis dispensari possit, qui votum castitatis simul cum voto religionis emisit? Videtur negandum, nisi accedat facultas cumulandi. Cfr. n. 15.

c. An Episcopus possit dispensare *religiosos et religiosas* vota simplicia tantum emittentes? Ex dictis resp.:⁵

1. *Affirm.* quoad instituta *mere diocesana* i. e. ea, quæ unam vel plures domos in una Diœcesi habent et quorum statuta ab Ordinario tantum approbata sunt, licet regulam sequantur a S. Sede approbatam. Horum vota, si ad tempus sunt emissa, Episcopus facultate ordinaria, sin vero perpetua sunt (ratione

¹ *Coll. Miss.* n. 1183; *Coll. Prop.* n. 2085; *Kon. Comp.* i. p. 479.

² S. Alph. *Hom. ap. tr.* 5, n. 19. (Cfr. supra n. 108.)

³ S. Alph. *de Priv.* n. 108.

⁴ Rodericus *Questiones Regulares* tom. i. qu. 63. art. 5.

⁵ Cum Zit. *Disp.* p. 98 et *App.* p. 240; *Conc. Plen. B. III.* n. 93; et S. C. de P. F. 24. Aug. 1885. ap. *Coll. Prop.* n. 2091.

voti perpetuæ castitatis S. Sedi reservati, quod scil. tale sit, ut non constet, illud non fuisse absolutum) facultate in præsentem Articulo sibi concessa (causa ratione voti castitatis actualiter existente) dispensare potest, si ipse graves rationes ita exigere coram Deo judicaverit, præhabita tamen petitione Oratoris vel Oratricis, audito Superiore vel Superiorissa et consentientibus ejus consiliariis, ne scil. dispensatio forte vertat in præjudicium tertii. Idem valet de institutis, quæ Episcopis inter se convenientibus absque ulla approbatione S. Sedis in diversis Diœcesibus sub Superiore vel Superiorissa generali domos habent.¹ Sacerdotes tamen, quibus hic Articulus communicatur, eo non possunt uti in hoc casu absque speciali permissione Episcopi, si id quovis modo in hujus præjudicium cedit.

NOTA. Institutis Diœcesanis accensenda sunt instituta Monialium in Gallia² et Belgio, in quibus olim vota solemnia, nunc autem simplicia tantum emittuntur, at non nisi “rebus sic stantibus” seu ut tempore hujus mutationis ob Codicem civilem factæ et præsertim anno 1835³ fuerant, scil. nulla nova approbatione S. Sedis accedente.

2. *Neg.* quoad ea instituta, quæ quamvis Episcopo subjecta, quovis modo a S. Sede approbata sunt,⁴ sed (nisi forsitan Superior ad hoc habeat facultatem Apostolicam) recurrendum est ad S. Sedem. Hæc, si ei preces exhibentur pro obtinenda dispensatione a votis simplicibus in Congregatione religiosa emissis, primum solet dispensare a voto paupertatis et obedientiæ, quoad votum castitatis vero injungit, ut petitio renovetur, cum Orator Matrimonium initurus est et tum concedit tantum commutationem ut supra.—In hoc voto castitatis remanente Episcopus vi præsentis facultatis dispensare nequit, cum remaneat votum

¹ C. Pl. B. III. n. 93, S. C. S. Off. 2. Aug. 1876 et S. C. de Prop. F. 24. Aug. 1885 ap. *Coll. Prop.* n. 2088, 2091.—Bucceroni *Cas. consc.* i. n. 118.

² Excipiuntur Moniales in provinciis nuper Galliæ adjunctis: Sabaudia. Nicensi etc., ut recte observat Allègre: *Le Code civil commenté.* Paris 1888 vol. i. 680.

³ Cfr. Resp. S. Poen. de 23 Dec. 1835 ad Ep. Cenomanen. ap. Bizzarri p. 505.—Cfr. etiam Brabandère: *Jur. can. comp.* ed. 4. n. 576, 577, 611.

⁴ De hac approbatione cfr. quæ breviter exponit Zitelli in *Apparatu* p. 241, ubi aliqua ex 1. editione ommissa sunt.

in Congregatione religiosa emissum, sicut fuit ab initio, quamvis persona eo ligata ad illam jam non pertineat.¹ A fortiori Episcopus dispensare non potest cum persona, quæ, votis emissis in Congregatione a S. Sede approbata, translata est in Institutum Diœcesanum.

NOTA. In aliquibus Institutis vota simplicia ita emittuntur, ut obligent tantum, quamdiu professus in Instituto permanserit i. e. donec sponte discedat aut a Superiore competente legitime dimittatur.—In aliis vota ad tempus determinatum nuncupantur, quo elapso cessant, et subjectum libere potest discedere aut, causa rationabili existente, a Superiore auditis consiliariis dimitti. Si vero subjectum ante tempus determinatum discedit et simul vult a votis liberari, dispensari debet servatis iis, quæ supra de institutis diœcesanis et non-diœcesanis dicta sunt. Nam per solum discessum aut per solam dimissionem nullum votum cessat, nisi hoc in regula, secundum quam vota emittuntur, exprimitur. (Cfr. Resp. S. Congr. Ep. et Reg. 10 Jan. 1896 ap. *Annal. eccl.* v. 54.)

Vota simplicia in Ordinibus cum votis solemnibus prævie ad hæc juxta Decr. S. C. Ep. et Reg. 19. Mart. 1857 emissa cessant per *dimissionem*, quæ a Superiore absque forma iudicii, sola facti veritate inspecta, ex justis rationabilibusque causis fit. Talis causa autem non est infirmitas post professionem votorum simplicium exorta, neque professi assertio pertinaciter retenta, se amisisse animum vocationis ad vitam religiosam (S. C. Ep. et Reg. 19 Nov. 1886), sed (quoad Jesuitas saltem) persuasio Superioris, subditum, de quo agitur, minime valere inceptum curriculum laudabiliter prosequi (Ben. XIV. *de Syn. diœc.* xiii. cap. 11. n. 17.) aut alia ex iudicio Superioris gravis causa (cfr. S. C. Ep. et Reg. 15 Dec. 1893 ap. *Mon. eccl.* vol. viii. part. ii. pag. 3. et 183.) seu ut dicit *II Mon. eccl.* l. c. p. 183, incapacitas professi, quæ eum irregularem reddit.—Dimissi ob incorrigibilitatem per processum canonicum, licet vota simplicia tantum habeant, si in Sacris sunt, perpetuo suspensi existunt juxta Decr. S. C. Ep. et Reg. 4 Nov. 1892 ap. *Act. S. Sed.* xxv. 312.—(Cfr. infra n. 211 ad ii. et iv.)

110.—V. Usus facultatis.

a. Relate ad dispensantem et dispensandum observanda sunt, quæ supra n. 104. I. habentur.—Quoad dispensationem ex potestate ordinaria cfr. n. 53.

¹ *Zit. Disp.* p. 99.

b. *Supplica.* In ea, mutatis mutandis, omnia sunt exprimenda, quæ supra n. 104. II. indicantur.

c. *Formula*, qua applicetur dispensatio et commutatio, nulla est præscripta. Sufficit, in actu dispensationis, hujus objectum et, si vi hujus fit, delegationem facultatis exprimere. Si dispensatio in confessione fit, post absolutionem a peccatis, addi poterit e. gr.:

1. IN VOTO CASTITATIS: *Et insuper auctoritate mihi ad hoc a Rmo Ordinario vi facultatis Apostolicæ communicata, ego tibi VOTUM CASTITATIS, quod emisisti, in opera pietatis, quæ tibi præscripti, dispensando, ad effectum licite matrimonium contrahendi, commuto. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen. Passio etc.*

2. Idem mutatis mutandis servari potest: in voto ORDINES SUSCIPIENDI, RELIGIONEM INGREDIENDI, in VOTO NON NUBENDI etc.—Si causa sufficiens adest ad dispensandum sine commutatione, apposita quoad opera præscripta omittuntur et dicitur: *dispenso tecum in voto . . . ad effectum matrimonii contrahendi vel remanendi in sæculo etc.*

3. IN VOTO CASTITATIS ANTE MATRIMONIUM EMISSO: *Item non obstante voto castitatis, quod emisisti, ut in matrimonio remanere et debitum conjugale exigere possis, auctoritate Apostolica tecum dispense. In nom. P. et F. et Sp. S. Amen.*

ARTICULUS V.

“ABSOLVENDI ET DISPENSANDI IN QUACUMQUE SIMONIA; ET IN REALI, DIMISSIS BENEFICIIS, ET SUPER FRUCTIBUS MALE PERCEPTIS, INJUNCTA ALIQUA ELEMOSYNA VEL PCENITENTIA SALUTARI ARBITRIO DISPENSANTIS, VEL ETIAM RETENTIS BENEFICIIS, SI FUERINT PAROCHIALIA ET NON SINT, QUI PAROCHIIS PRÆFICI POSSINT.”¹

(F. IV. a. 3; F. VI. a. 10.)

111.—**Explicatio.** Conceditur facultas a. *absolvendi* a censuris in *quacumque simonia*, ergo etiam absolvendi Sacerdotes

¹ *In Form. II.* pro Anglia etc. omissa sunt: a. verbum *absolvendi*, b. verba: vel etiam retentis . . . præfici possint.